

Årsrapport för

VALMYNDIGHETEN

2017

Innehållsförteckning

1	Årsrapportens disposition	3
2	Om Valmyndigheten	3
2.1	Uppdrag	3
2.2	Organisation	3
3	Verksamhetens resultat	4
3.1	Prestationer	4
3.2	Måluppfyllelse	4
4	Verksamhet	6
4.1	Val till Sametinget 2017	7
4.2	Fortsatt utvecklingsarbete till följd av ändringar i vallagen och andra författningar	7
4.3	Arbete inför valen 2018 och 2019	8
4.4	Arbete med anpassningar i valadministrationens IT-stöd	9
4.5	Utveckling av nytt IT-stöd för Valadministrationen	9
4.6	Plan för kommunikation	9
4.7	Frågor som Valmyndigheten behöver beredskap för	10
4.8	Fortsatt effektivisering av kansliet	11
4.9	Internationella kontakter och internationellt samarbete	11
4.10	Säkerhet inför val 2018/2019	12
5	Fördelning av totala intäkter och kostnader	12

1 Årsrapportens disposition

Myndigheten ska senast den 22 februari varje år lämna en redogörelse till regeringen om sin verksamhet under det senaste kalenderåret och om kostnaderna för verksamheten. Eventuella förändringar av kostnaderna ska förklaras.

Årsrapporten inleds med ett avsnitt som innehåller allmänt om Valmyndighetens verksamhet. Därefter följer verksamhetens resultat som redovisas i avsnitt tre. Där beskrivs prestationer och måluppfyllelse. I avsnitt fyra beskrivs de viktigaste aktiviteterna som genomförts under 2017. Avsnitt fem innehåller den mycket kortfattade ekonomiska redovisningen.

2 Om Valmyndigheten

2.1 Uppdrag

Valmyndigheten ansvarar, enligt förordningen (2007:977) med instruktion för Valmyndigheten, centralt för genomförandet av val och landsomfattande folkomröstningar och ska i övrigt fullgöra de uppgifter som den centrala valmyndigheten har enligt lag eller förordning. Valmyndigheten är vidare behörig myndighet för kontroll och intygande av stödförklaringar i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 211/2011 av den 16 februari 2011 om medborgarinitiativet.

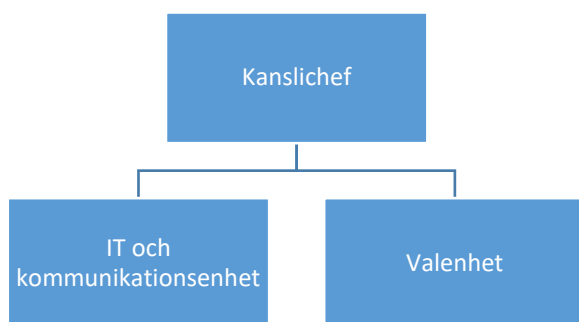
Under 2017 har Valmyndigheten genomfört ett arbete med att bryta ned målen i instruktionen och tolka dem. Baserat på detta arbete har en inriktning tagits fram, som ska styra Valmyndighetens arbete 2018 – 2022. Inriktningen har sedan används i verksamhetsplaneringen för 2018. Detta arbete har genomförts i stor delaktighet, all personal i kansliet har deltagit.

Inriktningen anger att Valmyndigheten ska vara en öppen, pålitlig och utvecklingsinriktad myndighet som bidrar till ett högt förtroende för valsystemet. För att Valmyndigheten ska lyckas med sitt uppdrag och bedriva ett aktivt utvecklingsarbete, krävs ett aktivt samarbete med den samlade valadministrationen (länsstyrelser, kommuner och utlandsmyndigheter), Sveriges Kommuner och Landsting, Statistiska Centralbyrån m.fl. En utgångspunkt i samarbetet är att Valmyndigheten ska stärka sin roll som nav och motor i den samlade valadministrationen.

2.2 Organisation

Valmyndigheten leds av en nämnd som sammanträder ca sex gånger per år. Arbetet utförs av ett kansli och arbetet leds av en kanslichef. Vid årsslutet 2017 hade Valmyndighetens kansli 21 anställda varav en tjänstledig. Av de anställda var 14 kvinnor och 7 män.

I början av 2017 genomfördes en mindre omorganisering i kansliet, som numera är indelat i två enheter, se bild nedan. Syftet med omorganisationen var att renodla ansvar och förtydliga ledning och styrning.

3 Verksamhetens resultat

3.1 Prestationer

De slutprestationer Valmyndigheten arbetar med skiljer sig mellan åren beroende på om val hållits och beroende på typ av val.

Tabell 1: Antal avslutade slutprestationer

Slutprestationer, antal avslutade	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Val till riksdag, kommun och landsting	-	-	-	1	-	-	
Val till Europaparlamentet	-	-	-	1	-	-	
Val till Sametinget	-	-	1	-	-	-	1
Nationell folkomröstning	-	-	-	-	-	-	
Kommunal folkomröstning	1	4	6	12	-	3	3
Extra val	-	-	-	-	-	-	
Omval	2	-	-	-	1	-	
Medborgarinitiativ	-	-	1	3	-	-	1
Summa	3	4	8	17	1	3	5

Under 2017 genomfördes tre kommunala folkomröstningar, ett medborgarinitiativ kontrollerades och val till Sametinget genomfördes. Arbete pågick med beredskap för och förberedelser av ett flertal av de övriga slutprestationerna under hela 2017.

3.2 Måluppfyllelse

Valmyndighetens verksamhet är svår att mäta eftersom den skiljer sig markant från år till år, beroende på vilka val som genomförs. Nedan redovisas Valmyndighetens mål enligt verksamhetsplanen för 2017.

Valmyndigheten

- upprätthåller förutsättningarna för att genomföra val och folkomröstningar i enlighet med det gällande valsystemet.
- tillser att röstberättigade är korrekt angivna med rätt rösträtt i rätt röstlängd.
- tillser att röstlängden är klar att användas på rätt sätt, på rätt plats och vid rätt tid.

- tillser att alla röstberättigade är informerade om att de är röstberättigade och till vilka val de är röstberättigade.
- tillser att alla röstberättigade är informerade om på vilka sätt det går att rösta.
- tillser att partierna kan delta i valet på det sätt de önskar inom ramen för gällande regelverk
- tillser att de röstberättigade vet hur de får information om vilka röstningsalternativ som finns för dem
- tillhandahåller adekvat stöd till andra myndigheter inom valadministrationen så att de röstberättigade ges rätt förutsättningar för att avge sina röster.
- alla röster som tagits emot på rätt sätt och i rätt tid vidarebefordras oförvanskade till rösträkning.
- tillhandahåller adekvat stöd till myndigheterna inom valadministrationen så att varje röst räknas och bedöms på rätt sätt och blir en del av valresultatet.
- rätt ledamöter och ersättare utses.
- genomför val i enlighet med Valmyndighetens planering, med kostnadseffektivt resursutnyttjande och utan onödig komplexitet.
- genomför en korrekt och tillförlitlig kontroll av inlämnade stödförklaringar.
- är en effektiv myndighet med ett utvecklingsinriktat förhållningssätt med högt förtroende från allmänhet, uppdragsgivare och samverkanspartner. Vi arbetar med att ständigt förbättra och effektivisera våra arbetssätt och använder modern teknik.

Samlad bedömning

Under 2017 har de största arbetsinsatserna varit val till Sametinget samt planering av val till riksdagen, kommun- och landstingsfullmäktige 2018. Arbetet med sametingsvalet förlöpte enligt plan, effektivt och utan störningar, vare sig några tekniska störningar eller större incidenter som behövde hanteras i samband med valet. Inga överklaganden av valresultatet inkom till Valprövningsnämnden. Tidsgränser hölls och information gick ut som planerat.

Vidare bedömer Valmyndigheten att arbetet med planering under 2017 på bästa möjliga sätt skapat förutsättningar för att valen till riksdagen, kommun- och landstingsfullmäktige 2018 och valet till Europaparlamentet 2019 ska uppfylla målen (se avsnitt 4.3). Dessutom har stora arbeten genomförts under året med att implementera värmyndighetslösningen, utveckla nytt IT-stöd för valadministrationen och ny webbplats, val.se. Därför bedömer Valmyndigheten måluppfyllelsen som god.

Valmyndighetens arbetade tid har fördelat sig på verksamhetsområden enligt nedan.

Tabell 2 Arbetad tid fördelad på Verksamhetsområde

Verksamhetsområde	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Förvaltning	11 988	13 815	13 776	11 045	11 850	12 787	6 510
2. Valsystemet	-	7 016	6 577	5 076	8 780	12 455	10 292
3. Val och folkomröstningar	17 124	7 666	15 426	27 499	8 115	3 917	14 012
4. Medborgarinitiativ	-	594	2 295	1 173	716	144	347
Summa timmar	29 112	29 091	38 074	44 793	29 461	29 303	31 161

Tabellen ovan visar att andelen arbetade timmar nedlagda på förvaltning har minskat väsentligt under 2017. De har nästan halverats jämfört med 2016. Det är ett resultat av värmyndighetslösningen, som möjliggjort att Valmyndighetens personal kan prioritera kärnverksamheten.

Under 2017 har 20 nya partibeteckningar registrerats (2016 = 5) varav 1 (0) avser val till riksdagen, 14 (4) kommunfullmäktige och 5 (1) landstingsfullmäktige. Antalet avregistreringar och samtidiga nyregistreringar är 52 (1) och avser i 47 fall tillägg av symbol (samt i två av dessa 47 även ändring av valområde), två fall ändring av beteckningens lydelse och slutligen två fall ändring av valområde. Antalet avregistreringar därutöver har varit 1 (1) vilken avser val till kommunfullmäktige. Antalet överklaganden av beslut i ärenden rörande registrering av partibeteckning har uppgått till 1 (0), nämligen i ett ärende där beslut om avslag fattades. Valmyndigheten har fattat beslut om avslag i nio ärenden rörande registrering av partibeteckning. Av dessa har ett beslut överklagats. Överklagandet har ännu inte behandlats av Valprövningsnämnden. Fyra ärenden av denna ärendetyp har avskrivits till följd av att ingivaren återkallat sin anmälan under handläggningens gång.

Vidare har Valmyndigheten fattat 25 beslut om att registrera anmälningar om deltagande i val, varav 8 avser val till riksdagen, 15 kommunfullmäktigen och 2 landstingsfullmäktige. I ett ärende rörande anmälan om deltagande i val har Valmyndigheten fattat beslut om avslag. Ytterligare fyra ärenden av detta slag har avskrivits till följd av att ingivaren återkallat sin anmälan. Inget beslut rörande deltagande i val har överklagats.

Vad gäller efterträdarval har 10 (5) nya ledamöter av riksdagen utsetts och 0 (2) ledamöter av Europaparlamentet. Antalet nya ersättare som utsetts har varit 2 (2), båda till riksdagen.

Antal remissvar under året har varit 7 (2016=8, 2015=4, 2014= 0). En remiss som Valmyndigheten svarat på bedöms som särskilt viktig och har påverkat myndighetens planering inför 2018/19. Det gäller remiss om betänkandet Snabbare omval och förstärkt skydd för valhemligheten där flera förslag tydligt avsåg ändringar inför 2018 års val. Flera remisser har avsett förändringar med anledning av dataskyddsförordningens ikraftträdande och förändringar i regelverket kring sametingsval.

Trots att 2017 är ett mellanvalsår har relativt många frågor om val inkommit till myndigheten. I samband med kyrkovalet i september 2017 fick Valmyndigheten många frågor om kyrkoval som hänvisades vidare till Svenska kyrkan.

Tabell 3: Diarieförda ärenden

År	Antal behandlade diarieförda ärenden
2011	189
2012	172
2013	195
2014	339
2015	171
2016	125
2017	281

4 Verksamhet

I Valmyndighetens verksamhetsplan för 2017 definierades ett antal prioriterade insatser under året. Dessa var fortsatt utvecklingsarbete till följd av ändringar i vallagen etc, sametingsvalet, förberedelser inför 2018 års allmänna val och 2019 års val till Europaparlamentet, utveckling av valadministrationens IT-stöd inför 2018/2019, utveckling av nytt IT-stöd för valadministrationen, plan för valmyndighetens kommunikation,

frågor som Valmyndigheten behöver hålla beredskap för samt fortsatt effektivisering av kansliets verksamhet.

Nedan redovisas arbetet inom respektive område.

4.1 Val till Sametinget 2017

Den 21 maj 2017 genomfördes val till Sametinget. Valmyndighetens uppgifter vid det valet framgår av Sametingslagen (1992:1433), Förordningen om val till Sametinget samt i Valmyndighetens författningssamling. Övriga myndigheter vid val till Sametinget är Sametinget och Länsstyrelsen i Norrbottens län.

Stora delar av Valmyndigheten planering genomfördes 2016. Arbetet följde i stort de rutiner som varit under Sametingsvalet 2013 och kunde genomföras utan större svårigheter.

Under 2017 genomfördes ett omfattande testarbete av IT-stödet för sametinget. IT-stödet fungerade bra under genomförandet och den slutliga sammanräkningen. Inför arbetet med sammanräkningen gjordes en närvaro och beredskapsplanering för IT-konsulter och personal på Valmyndigheten. Arbetet fungerade väl, utan incidenter.

Under hösten 2016 hanterade Sametinget anmälningar till röstlängden och fastställde den preliminära röstlängden med hjälp av IT-stödet. Valmyndigheten beslutade i samråd med Sametinget om att röstlängden skulle finnas tillgänglig för granskning under en månads tid på ett knappt trettiotal platser i landet. Som information till röstberättigade och allmänheten tog Valmyndigheten fram ett informationsblad om valet på svenska, nordsamiska, lulesamiska och sydsamiska som tillhandahölls på myndighetens webbplats.

Under våren 2017 hanterade Valmyndigheten anmälningar och beslutade om registrering av 9 grupper, partier och liknande sammanslutningar (nedan partierna) samt deras kandidater. Sammanlagt trycktes 21 olika valsedlar. Med hjälp av IT-stödet hanterade länsstyrelsen överklagan av den preliminära röstlängden och Sametinget fastställde den slutliga röstlängden

Röstkort/ytterkuvert skickades i april 2017 till alla som var upptagna i den slutliga röstlängden. I röstkortförsändelsen ingick också valsedlar och de övriga kuvert som behövs för att rösta, samt ett häfte med instruktioner på svenska, nordsamiska, lulesamiska och sydsamiska.

Inom ramen för det övergripande samordningsansvaret har myndigheten även tagit fram manualer och blanketter till den övriga valadministrationen, röstmottagare och till partierna samt deltagit vid Sametingets utbildning av röstmottagare. Det slutliga valresultatet presenterades på Valmyndighetens webbplats.

Mot bakgrund av att Valmyndigheten sedan tidigare upplevt att det finns brister i lagstiftningen för val till Sametinget gjordes under hösten 2017 en hemställan om vissa författningsändringar.

4.2 Fortsatt utvecklingsarbete till följd av ändringar i vallagen och andra författningar

Under inledningen av år 2017 fortsatte arbetet med förberedande för tillämpningen av de författningsändringar i vallagen med flera lagar, som kommer att gälla vid valen 2018 och 2019. Syftet har varit att bygga upp kompetensen inom Valmyndighetens kansli och den övriga valadministrationen om ändringarna i valsystemet samt att konkret utmyнна i bedömningar och förslag till tolkning och tillämpning av de nya bestämmelserna, nya eller ändrade handläggningsrutiner, utarbetande av nytt utbildnings- och informationsmaterial, nytt eller ändrat IT-stöd (se avsnitt 4.4) m.m.

Under februari 2017 slutfördes den s.k. kommuntornén som startade i oktober 2016. Valmyndigheten har i samarbete med länsstyrelserna bjudit in samtliga kommuner inom respektive län till en endagsutbildning om alla författningsändringar. Under 2017 genomfördes 6 av de totalt 20 utbildningstillfällena.

En stor del av förberedelsearbetet under 2017 har handlat om partier och hur registrering av partibeteckning inklusive tryck av symbol i färg samt anmälan om deltagande i val ska hanteras. Valmyndigheten har skickat informationsbrev till samtliga partier som är representerade i politiska församlingar antingen riksdag, kommun eller landsting. Brevens innehöll information om viktiga datum inför valet 2018 samt nya regler som gäller partier. Ett möte med de partier som idag är representerade i riksdagen har genomförts.

Två nyheter i vallagen som kommer tillämpas för första gången i samband med valen 2018 är att det blir obligatoriskt för partier som vill delta i mandatfördelningen att anmäla sitt deltagande i valen, och att partibeteckningar får innehålla partisymbol. Det första innebär att Valmyndigheten fått en helt ny ärendetyp att hantera. En anmälan om deltagande i val görs under viss partibeteckning. Denna partibeteckning ska inte kunna antas bli förväxlad med en annan beteckning som gäller för samma val och därför ska den förväxlingsprövas mot andra beteckningar som gäller för det aktuella valet på motsvarande sätt som görs i ärenden rörande registrering av partibeteckning. Många partier, både sådana som sedan tidigare har registrerat partibeteckningar och sådana som inte har det, har valt att utnyttja möjligheten att inkludera en partisymbol i sin partibeteckning. Detta har lett till en tillströmning av ärenden till Valmyndigheten under senare delen av 2017, och detta förväntas fortsätta främst under inledningen av 2018. Valmyndigheten har utvecklat rutiner och arbetssätt för att möta behoven och står väl rustat inför valåret.

4.3 Arbete inför valen 2018 och 2019

Under 2017 har den största delen av Valmyndighetens resurser använts för förberedelser inför val till riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige 2018 och val till Europaparlamentet 2019. Arbetet har bedrivits i processform, där arbetet är indelat i processer som bryts ned i så kallade arbetsprocesser och samordningsprocesser. För varje sådan process finns en ansvarig som ansvarar för att processen är definierad, att beslut fattas, att upphandlingar genomförs, lagändringar förs in, IT-stödet anpassas etc. En struktur med regelbundna möten har införts och tillämpats under 2017 där processtatus och eventuella avvikelser från tidplaner adresseras och hanteras. Vidare har ett arbete genomförts för att se över processindelningen, i syfte att förenkla och förtydliga ansvar och använda processerna för att effektivisera arbetet, både för Valmyndigheten men också för övrig valadministration, partier etc. Arbetet kommer att fortsätta under de närmaste åren.

Under 2017 har 23 upphandlingar och avrop genomförts för att förbereda för valet 2018. Upphandlingarna gäller bland annat tryck av röstlängder och röstkort, brevförmedling av röstkort, utlandsröstkort etc., kommunikations- och mediebyrå, papper, tryck och distribution av valedlar. Samtliga upphandlingar har följt tidplan. Valmyndigheten är så här långt väl förberedd för att kunna genomföra valen 2018.

Samarbetet med regionala och lokala valmyndigheter har intensifierats under 2017. Valmyndigheten har arrangerat två utbildningar för länsstyrelsepersonal, en för nyanställda valhandläggare och en för samtlig personal som arbetar med val. Utöver dessa utbildningar arrangeras löpande möten och utbildningar via Skype. Valmyndigheten har slutfört arbetet med handböcker för länsstyrelser, valnämnder och utlandsmyndigheter och de publiceras i början av 2018.

Under året har diskussioner förts med Utrikesdepartementet om ansvarsfördelning vid val och extra val. En överenskommelse har undertecknats för att tydliggöra ansvaret.

4.4 Arbete med anpassningar i valadministrationens IT-stöd

Anpassningar och driftsättning av det gemensamma IT-stödet för valadministrationen har pågått kontinuerligt under året och under december driftsattes stora delar av det IT-stöd som kommer stödja val 2018. De förändringar som införts i IT-stödet är huvudsakligen en följd av de lagändringar som träder i kraft inför valet 2018. Mycket arbete har genomförts med att identifiera och specificera krav på IT-stödet för att kunna hantera de nya reglerna kring partiernas anmälan om deltagande i val, symboler i partibeteckningar, förändringar i rutiner för valsedelbeställning och hantering av kandidaters samtycken. Arbete har även ägnats åt lösningar kring hur denna information ska tillgängliggöras för väljare, partier och andra intressenter. Därutöver har ett antal mindre förändringar gjorts för att säkerställa ett korrekt och tillförlitligt genomförande av valen, såsom tydligare information på röstkort, förenklad hantering av uppgifter kring utlandsmyndigheter samt förbättringar av stödet för vissa av valadministrationens arbetsrutiner.

Vidare har Valmyndigheten säkerställt drift och förvaltning av IT-stödet för normal användning mellan val, t.ex. för efterträdarval. Ett fortsatt förberedande arbete med ny infrastruktur har pågått under 2017, för att i slutet av december genomföra en lyckad driftsättning av de delar som hanterar IT-stödet för valadministrationen inför valen 2018 och 2019. Kostnaden för anpassning av de förändringar som är kopplade till lagändringsprojektet har uppgått till ca 2,8 miljoner kronor under 2017. Genomförande av sametingsval samt drift, förvaltning och uppgradering av infrastruktur gällande IT-stödet för valadministrationen har genererat en kostnad på ca 6,6 miljoner kronor.

4.5 Utveckling av nytt IT-stöd för Valadministrationen

Under 2017 påbörjades arbetet med att skapa ett nytt IT-stöd för valadministrationen. Valmyndigheten har under ett antal år påtalat behovet av ett nytt IT-stöd. Den värmyndighetslösning som tillkom 2016 skapade förutsättningar och 2017 tilldelades Valmyndigheten medel för att skapa nytt IT-stöd. I april påbörjades ett intensivt arbete tillsammans med Skatteverket med en förstudie för nytt IT-stöd. Förstudiens slutrapport fastställdes i december och innehöll bland annat arkitekturvision och målarkitektur för det nya IT-stödet. Vidare ingick en beskrivning av genomförandeprojektets organisation, inklusive beroenden till Skatteverket och externa intressenter och en översiktlig tidplan för implementation av nytt IT-stöd har tagits fram. Planen visar ett stegvist införande av ett nytt IT-stöd innan valet 2022, inklusive migrering av data. Det finns även en översiktlig beskrivning av överföring till drift och förvaltning och avveckling av befintligt IT-stöd. I december 2017 beslutades också om start av genomförandeprojektet. Skatteverket har bemannat IT-delarna av projektet och Valmyndigheten bedömer att vi är väl rustade för projektets genomförande.

4.6 Plan för kommunikation

Under verksamhetsåret har riktlinjer för kommunikation för val och folkomröstningar tagits fram. Riktlinjerna ska vägleda i myndighetens arbete i kommunikationsfrågor och utgör en grund för de kommunikationsplaner som upprättas vid varje enskilt valtillfälle. Under året har också arbetet med att ta fram en kommunikationsplan för valet 2018 påbörjats. I dessa planer ingår att ta fram strategier för bland annat sociala medier. Under 2017 har upphandling av kommunikationsbyrå, målgruppsanalys, planering av ett kundforum på Valmyndighetens hemsida, där frågor om val kan besvaras och synliggöras mm genomförts.

Tidigt under 2017 identifierades att den viktigaste förutsättningen för att kunna arbeta effektivt med Valmyndighetens kommunikation är att förnya webbplatsen val.se. Eftersom webbplatsen också skulle föras över till Skatteverkets IT-miljö och driftas där, behövde ett stort arbete utföras. Under 2017 har ett projekt pågått, med personal från Valmyndigheten och Skatteverket och i början av 2018 kommer den nya webbplatsen att driftsättas.

4.7 Frågor som Valmyndigheten behöver beredskap för

4.7.1 Extra val

Under sommaren 2017 uppstod en politisk situation när fyra oppositionspartier aviserade att de avsåg att rikta misstroendevotum mot tre ministrar i regeringen. En diskussion om statsministern avsåg att utlysa extra val fördes i massmedia. Det föranledde att Valmyndigheten såg över sina beredskapsavtal och vad som skulle gälla vid ett extra val.

Under 2017 har Valmyndigheten uppdaterat sina rutiner för extra val och anpassat dem till ordinarie processarbete.

4.7.2 Stöd till kommunala folkomröstningar

En kommun eller ett landsting kan besluta om att hålla en kommunal folkomröstning. En sådan kan genomföras antingen i samband med ett val eller vid en annan tidpunkt. Genomförande av en kommunal folkomröstning regleras genom bestämmelser i lagen (1994:692) om kommunala folkomröstningar. Valmyndighetens ansvar vid kommunala folkomröstningar är begränsat till att tillhandahålla uppgifter för framställning av röstlängder och röstkort. En kommun ska samråda med Valmyndigheten om datum för folkomröstning.

Under 2017 har tre kommuner genomfört en kommunal folkomröstning – Vaxholm, Norrtälje och Hammarö. Valmyndigheten har tillhandahållit uppgifter för framställning av röstlängder och röstkort.

Arbetet har utförts felfritt och enligt gällande rutiner. De extra kostnader som uppstått pga. att folkomröstningen genomförts utan samband med ett ordinarie, allmänt val har vidarefakturerats kommunerna. I genomsnitt har kommunen fått betala 44 090 kr för Valmyndighetens arbetsinsats.

Tabell 4: Genomförda kommunala folkomröstningar 2009–2017

År	Antal
2009	3
2010	2
2011	1
2012	4
2013	6
2014	12
2015	0
2016	3
2017	3

4.7.3 Medborgarinitiativ inom Europeiska unionen

Valmyndigheten har ett uppdrag som behörig myndighet för kontroll och intygande av stödförklaringar i enlighet med förordningen (EU) nr 211/2011 av den 16 februari 2011 om medborgarinitiativet. Uppdraget innebär att myndigheten ska ha en beredskap att kunna hantera ett eventuellt inkommande initiativ och utfärda ett intyg till organisatörerna inom tre månader. Valmyndigheten har rutiner och ett IT-stöd för att kunna fullgöra uppdraget.

Myndigheten deltar även i de expertgruppsmöten för medborgarinitiativ som hålls av EU-kommission i Bryssel, två gånger per år.

Under 2017 har två medborgarinitiativ lämnats in för granskning till Valmyndigheten. När det första initiativet kom in gjordes en översyn av IT-stöd och rutiner. Det visade sig sedan att ett initiativ inte hade samlat in en miljon underskrifter under insamlingstiden, vilket är kriteriet för att Valmyndigheten ska kontrollera. Således kontrollerades ett medborgarinitiativ under 2017. Valmyndigheten kunde, med relativt små resurser, genomföra arbetet. Det som tagit mest tid gällande medborgarinitiativ under 2017 är att följa förhandlingar kring uppdateringar i förordningen. Arbeta pågår också med att föra över drift och förvaltning av IT-stödet för medborgarinitiativ till Skatteverket.

4.8 Fortsatt effektivisering av kansliet

Arbetet med att effektivisera arbetet på Valmyndighetens kansli har framförallt bestått av två delar. Den ena, det processbaserade arbetssättet har beskrivits under 4.3. Den andra viktiga förutsättningen är att fortsätta utveckla samarbetet med Skatteverket för att personalen på Valmyndigheten ska kunna ägna sig enbart åt kärnverksamheten och ta stöd från Skatteverket i administrativa frågor. Under 2017 har Valmyndigheten och Skatteverket i samarbete fortsatt utveckla värdmyndighetslösningen. Administrativa rutiner har skapats och implementerats. Områden som var nya under 2017 var diarieföring och arkivering. En myndighetsöverenskommelse har arbetats fram och inför årsskiftet 2018 förnyats. Av överenskommelsens bilagor är det tre som krävt mer detaljerade överenskommelser. De gäller IT, resurs- och kompetensöverenskommelse samt kriskommunikation.

De områden som Skatteverket nu stödjer Valmyndigheten på är rekrytering, ekonomiadministration, stöd för budgetering och uppföljning, diarieföring, arkivering, lokaler, IT-stöd för kontoret, upphandling, filmproduktion gällande utbildning inför valet, säkerhet, förvaltningsjuridik och kommunikation.

En del av värdmyndighetslösningen är något vi kallar Valmyndighetens resurs- och kompetenspool. Det är ca 12 anställda i Skatteverket som anmält intresse för att stå till Valmyndighetens förfogande att arbeta för Valmyndigheten vid behov och främst i samband med val. Dessa har rekryterats och utbildats under 2017 och ska användas för första gången 2018 i större skala. Under 2017 har en jurist ur poolen arbetat för Valmyndigheten.

Arbetet med att Skatteverket ska ta över drift, förvaltning och utveckling av Valmyndighetens IT-stöd har intensifierats under 2017. Planering gällande vilka insatser som krävs för att föra över IT-stödet har genomförts, av både tidplaner, insatser och kostnader. Ansvar har förtydligats, både inom Valmyndigheten och inom Skatteverket. Vid årsskiftet 2017/2018 har vi tydlighet i vad som ska göras och en planering för att genomföra det. Valmyndigheten bedömer att det har skapat förutsättningar för Valmyndighetens personal att lägga mer tid på kärnverksamheten.

4.9. Internationella kontakter och internationellt samarbete

Under året har Valmyndigheten tillhandahållit information och tagit emot förfrågningar om det svenska valsystemet, till exempel om röstningsförfarandet. Flera utländska delegationer med företrädare för valinstanser har besökt Valmyndigheten, bland annat Sydkorea, Storbritannien och Mexico.

Valmyndigheten deltog under våren i ett årligt återkommande möte arrangerat av Venedigkommissionen för Europarådets valmyndigheter och motsvarande, som 2017 hölls i Ryssland.

Vidare har Valmyndigheten deltagit i ett internationellt runda-bordssamtal på temat valsäkerhet i Haag, arrangerat av Institute for Democracy and Electoral Assistans, IDEA. Handläggare på Valmyndigheten har deltagit i den årliga internationella eröstringskonferensen i Bregenz. Slutligen har vi, tillsammans med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, besökt den brittiska valmyndigheten och fått information om hur de arbetade med informationspåverkan inför det brittiska s.k. Brexit-valet.

Behovet av internationella kontakter kommer att öka, i och med de ökade riskerna för påverkan mot val och förtroendet för valsystem. Kontinuerligt erfarenhetsutbyte med andra länder är centralt för att kunna bedöma hot- och risker för svenska framtida val.

4.10 Säkerhet inför val 2018/2019

Vid det amerikanska valet under hösten 2016 identifierades olika hot mot det amerikanska valsystemet. Analysen av hot har pågått under delar av 2017. Detta var starten på den uppmärksamhet som hot mot valsystem och informationspåverkan inför val har fått under 2017.

Under 2017 har Valmyndigheten genomfört säkerhetsanalys, gjort en klassificering av informationstillgångar, genomfört risk- och hotbildsanalys inför valet 2018. Valmyndigheten har också samarbetat aktivt med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, och Säkerhetspolisen, Säpo. Samarbetet har bestått av att lämna underlag till hotbildsanalys, delta i utbildningar av länsstyrelser och kommuner och att vara länk till regionala och lokala valmyndigheter. Vidare har Valmyndigheten deltagit i två utbildningar om valsäkerhet arrangerade av Försvarshögskolan.

5 Fördelning av totala intäkter och kostnader

Valmyndighetens verksamhetskostnader varierar mycket mellan år, beroende på när olika val inträffar. Därför är jämförelser av kostnader mellan år inte så relevant. Eftersom 2016 var ett brutet redovisningsår för verksamheten, där anslagen disponeras av värmyndigheten Skatteverket from 1 april, jämför vi heller inte med 2016, utan kommer att redovisa jämförelsetal from 2018.

Intäkter och kostnader fördelades år 2017 enligt nedan. I tabellen nedan finns tre kolumner. Den första visar totalt anslagsutfall. I mittenkolumnen återfinns förvaltningsanslaget och till höger sakanslaget, det så kallade valanslaget.

Valmyndighetens totala kostnader, under perioden april-december, uppgick till 38 731 tkr, varav 38 052 tkr har anslagsavräknats. Utgående överföringsbelopp på förvaltningsanslaget har fastställts till – 512 161 kr och på valanslaget – 246 652 kr.

För år 2017 har valanslaget inte räckt för att fullt ut finansiera nödvändiga valförberedelser. Valmyndigheten har varit tvungen att aktivt senarelägga insatser, eftersom inte finansiering funnits 2017. Det gäller bland annat tryck av valmaterial och kommunikationsinsatser. Det påverkar Valmyndighetens möjlighet till framförhållning inför ett valår. Verksamheten har ändå genomförts med hög aktivitetsnivå och därför har anslagskrediterna nyttjats nästan helt ut på bägge anslagen.

Den post i tabellen som heter Övriga interna kostnader består av kostnader som kommer från Skatteverket. Den består av personalkostnader, lokalkostnader, IT-kostnader etc. I posten lokalkostnader återfinns Valmyndighetens lager men också kostnader för städning etc som ännu inte går via Skatteverket.

Tabell 5: Intäkter och kostnader 2017

	201701 - 201712	Utfall	
		Förvaltningsanslag	Valanslag
INTÄKTER			
Anvisade budgetmedel	37 928 000	19 588 000	18 340 000
Intäkter av avg o andra ersättningar	123 739	847	122 893
Intäkter av bidrag	0		
Finansiella intäkter	309	256	53
Summa intäkter	38 052 048	19 589 102	18 462 946
Lön och löneomkostnader	-15 801 450	-13 534 875	-2 266 575
Övriga personalkostnader	-641 665	-590 946	-50 719
Lokalkostnader	-453 004	-194 133	-258 871
Tjänsteresor	-367 799	-116 908	-250 891
Konsultkostnader	-9 053 261	-232 609	-8 820 652
IT-kostnader	-2 771 174	-475 465	-2 295 709
Kontorskostnader	-586 021	-211 448	-374 573
Övriga kostnader	-560 709	-350 461	-210 248
Avskrivningar	-380 135	-53 116	-327 019
Räntekostnader	-120	-120	
Övriga interna kostnader	-8 116 524	-4 262 182	-3 854 342
- varav kostnad/intäkt av tid, anställda	-808 641	-151 480	-657 160
- varav kostnad/intäkt av tid, konsulter	-729 436	-97 986	-631 450
- varav volymtjänstkostnader	-441 983	-441 983	
- varav övriga interna kostnader	-6 136 464	-3 570 732	-2 565 732
Summa kostnader	-38 731 861	-20 022 263	-18 709 598
RESULTAT	-679 813	-433 161	-246 652
Utnyttjad kredit 2016		-79 000	
Utgående resultat		-512 161	-246 652
Anslagskredit		587 640	460 200